

Рівненський державний гуманітарний університет
Rivne State University of Humanities
Кафедра дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені
проф. Т.І.Поніманської
Department of Preschool Pedagogy and Psychology and Special Education
named after prof. T.I. Ponimanska

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОШКІЛЬНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ:

Матеріали IV Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора
Т.І.Поніманської

ACTUAL PROBLEMS OF PRESCHOOL AND SPECIAL EDUCATION:

Newsletter of the Fourth International readings devoted to
Professor Ponimanska T.I.

Рівне
Rivne
Видавець О.Зень
2021

УДК 373.2+376

A 43

Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти: матеріали IV Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т.І.Поніманської, м. Рівне, 12 листопада, 2021 р. Рівне: Видавець О. Зень, 2021. 178 с.

Викладено матеріали учасників IV Міжнародних педагогічних читань пам'яті професора Т.І.Поніманської «Актуальні проблеми дошкільної та спеціальної освіти», які відбулися у місті Рівне 11 листопада 2021 року.

© Колектив учасників конференції, 2021

© Видавець О.Зень, 2021

ISBN 978-617-601-392-1

ЗМІСТ

<i>Войтович Оксана</i> ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ В СПЕЦІАЛЬНІЙ ОСВІТІ	9
<i>Врочинська Людмила</i> ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ МЕТОДИЧНОГО СУПРОВОДУ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ЗДО	10
<i>В'юнник Вікторія</i> ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК УМОВА ДЛЯ САМОВИРАЖЕННЯ ДІТЕЙ П'ЯТОГО РОКУ ЖИТТЯ	13
<i>Гаєвська Анастасія</i> ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ «СІНКВЕЙН» У КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ ІЗ ЗНМ	15
<i>Горопаха Наталія, Данилюк Марина</i> ФОРМУВАННЯ ІНТЕРЕСУ ДО КНИГИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	17
<i>Горопаха Наталія, Дякова Олена</i> МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ САМОСТІЙНОСТІ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У САМООБСЛУГОВУВАННІ	19
<i>Горопаха Наталія, Євгейчук Наталія</i> ГРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ПРИРОДИ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	20
<i>Горопаха Наталія, Зух Оксана</i> КОНСТРУЮВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ LEGO-DUPLO	22
<i>Горопаха Наталія, Литман Валентина</i> ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЕКОЛОГІЧНОГО ТА ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ	23
<i>Горопаха Наталія, Московчик Інна</i> ФОРМУВАННЯ У СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ПРАЦЕЛЮБНОСТІ ЯК БАЗОВОЇ ЯКОСТІ ОСОБИСТОСТІ	27
<i>Горопаха Наталія, Хомич Надія</i> ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИВЧЕННЯ РІВНЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	28
<i>Джеджерера Клавдія, Лантух Надія</i> СЮЖЕТНО-РОЛЬОВА ГРА ЯК ЗАСІБ ВИХОВАННЯ ГУМАННОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	30
<i>Джеджерера Клавдія, Піддубна Ірина</i> ТЕАТРАЛЬНО-ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	32
<i>Джеджерера Клавдія, Фесюк Яна</i> ВИХОВАННЯ ГУМАННИХ ВЗАЄМИН У ГРУПІ ДІТЕЙ СЕРЕДНЬОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	35
<i>Дичківська Ілона, Бринськіх Юлія</i> ОСОБЛИВОСТІ ТОЛЕРАНТНОСТІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	37

<i>Дичківська Ілона, Мазур Алла</i>	СПЕЦИФІКА КОРЕКЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ІЗ ЗПР ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ	39
<i>Дичківська Ілона, Сакалош Іванна</i>	ПСИХОГІМНАСТИКА ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ ДИСПРАКСІЇ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИТКОМ МОВЛЕННЯ	42
<i>Дичківська Ілона, Улюкаєва Ірина</i>	МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ КОНЦЕПЦІЇ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СОФІЇ РУСОВОЇ	44
<i>Загородня Людмила</i>	ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ НА ПЛАТФОРМІ ZOOM	46
<i>Козак Людмила, Федорова Світлана</i>	ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В КОМУНІКАТИВНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	48
<i>Козлюк Ольга</i>	ФОРМУВАННЯ ПОЧАТКОВИХ НАВИЧОК ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»	50
<i>Козлюк Ольга, Беднарчук Ірина</i>	ВИХОВАННЯ ГУМАННИХ ПОЧУТТІВ ДОШКІЛЬНИКІВ В ПРОЦЕСІ СПІЛКУВАННЯ З ВИХОВАТЕЛЕМ	52
<i>Козлюк Ольга, Вишневська Іванна</i>	РОЛЬ І МІСЦЕ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР З LEGO У РОЗУМОВОМУ ВИХОВАННІ ДОШКІЛЬНИКІВ	54
<i>Козлюк Ольга, Гаврилюк Ольга</i>	ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНИХ ПОЧУТТІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНИХ ФІЛЬМІВ	57
<i>Козлюк Ольга, Грипич Зінаїда</i>	ВЗАЄМОДІЯ ЗДО І СІМ'Ї У ФОРМУВАННІ МОРАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ ДОШКІЛЬНИКІВ	59
<i>Козлюк Ольга, Грицай Юлія</i>	МУЗИКОТЕРАПІЯ ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	62
<i>Козлюк Ольга, Лозян Наталія</i>	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МОРАЛЬНОМУ ВИХОВАННІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	64
<i>Козлюк Ольга, Мошук Катерина</i>	ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ	65
<i>Кондратець Інна</i>	РЕФЛЕКСІЙНА КУЛЬТУРА ЯК НЕОБХІДНА КОМПОНЕНТА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНИХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	67

<i>Косарева Галина</i> ОСОБЛИВОСТІ ВІДНОВЛЕННЯ МОВЛЕННЯ ПРИ СЕМАНТИЧНІЙ АФАЗІЇ	69
<i>Косарева Галина, Ворощук Наталія</i> ОСОБЛИВОСТІ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ЗАЇКАННЯМ	71
<i>Косарева Галина, Заморська Л.</i> ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД В КОРЕКЦІЙНО-ЛОГОПЕДИЧНІЙ РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ЗАГАЛЬНИМ НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ	73
<i>Косарева Галина, Серикина Світлана</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ СЕНСОРНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ТПМ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ	75
<i>Косарева Галина, Сива Олена</i> ФОРМУВАННЯ ЗВУКО-СКЛАДОВОЇ СТРУКТУРИ СЛОВА У ДІТЕЙ З МОТОРНОЮ АЛАЛІЄЮ	77
<i>Косарева Галина, Хлистік Софія</i> СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДИТИНИ З ТЯЖКИМИ ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ ТА ЇЇ СІМ'Ї	79
<i>Косарева Оксана, Баранчук Дарина</i> ФОРМУВАННЯ ЕМПАТІЇ У ДОШКІЛЬНИКІВ З АГРЕСИВНИМИ ПРОЯВАМИ	81
<i>Косарева Оксана, Варейчук Катерина</i> ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДІТЕЙ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ	83
<i>Косарева Оксана, Мельничук Світлана</i> ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ ЧУТЛИВОСТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	84
<i>Косарева Оксана, Тертична Галина</i> ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОЗЛАДІВ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРУ	86
<i>Косарева Оксана, Степанець Анастасія</i> ВПЛИВ СТИЛЮ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ НА АДАПТАЦІЮ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ ДО ЗДО	87
<i>Косарева Оксана, Тимошок Богдана</i> ВИЯВЛЕННЯ РІВНІВ КУЛЬТУРИ СПІЛКУВАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ СЮЖЕТНО-РОЛЬОВОЇ ГРИ	89
<i>Кравець Любов</i> ВИХОВАННЯ «МИСЛЕННЯ ВИЩОГО ПОРЯДКУ»	91
<i>Маліновська Наталія, Голуб Олена</i> МЕТОДИКА РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ПРОСТОРИ СУЧАСНОЇ ДИТЯЧОЇ КНИГИ	93
<i>Маліновська Наталія, Кондратюк Тетяна</i> РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	95

ЗАСОБАМИ МУЗИКИ В РІЗНИХ ВИДАХ МУЗИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
<i>Маліновська Наталія, Крючкова Ірина</i> РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ПЕРЕДШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ LEGO-КОНСТРУЮВАННЯ	97
<i>Маліновська Наталія, Лічна Світлана</i> ОЗДОРОВЛЮВАЛЬНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ДИХАЛЬНИХ ВПРАВ	99
<i>Маліновська Наталія, Макарець Анна</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ТРЕТЬОГО РОКУ ЖИТТЯ	100
<i>Маліновська Наталія, Музичук Тетяна</i> МНЕМОТЕХНІКА В ОСВІТНЬО-МОВЛЕННЄВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	101
<i>Маліновська Наталія, Мурдза Христина</i> УКРАЇНСЬКА НАРОДНА КАЗКА ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ОБРАЗНОГО МОВЛЕННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	103
<i>Марєєва Тетяна</i> ВИКОРИСТАННЯ ІГОР В РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ	105
<i>Мартинюк Галина</i> РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ У ЗОБРАЖУВАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	107
<i>Машовець Марина, Карнаухова Антоніна</i> РОЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ КАЗКИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	109
<i>Павлюк Тетяна</i> ДО ПРОБЛЕМИ ВИХОВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	112
<i>Павлюк Тетяна, Кутянська Соломія</i> ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ПРО ФОРМУ І ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ	113
<i>Павлюк Тетяна, Мельничук Дарина</i> МОЖЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНИХ ПОНЯТЬ У ДОШКІЛЬНИКІВ НА ЗАНЯТТЯХ З ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	115
<i>Павлюк Тетяна, Музичук Юлія</i> РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРІЄЮ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ КОМПЛЕКСУ «ЖИВИЙ ЗВУК»	117
<i>Павлюк Тетяна, Петришина Наталія</i> НЕБИЛИЦІ ЯК СУЧАСНИЙ ЗАСІБ НАВЧАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЕЛЕМЕНТІВ МАТЕМАТИКИ	119
<i>Павлюк Тетяна, Сидорчук Ольга</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ПРОВЕДЕННЯ ДИДАКТИЧНИХ ІГОР З ЦІКАВИМ МАТЕМАТИЧНИМ МАТЕРІАЛОМ	120

<i>Павлюк Тетяна, Тишкун Валентина</i>	ОСОБЛИВОСТІ	122
ВИКОРИСТАННЯ КАЗКОТЕРАПІЇ У РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО		
МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ІЗ ЗНМ		
<i>Павлюк Тетяна, Чучман Ірина</i>	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ	123
УЯВЛЕНЬ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ ПРО МНОЖИНУ ІЗ		
ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ СЕНСОРНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ		
<i>Павлюк Тетяна, Швед Віта</i>	ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ	125
МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З		
ДИЗАРТРИЄЮ ЗАСОБАМИ МАЛИХ ФОЛЬКЛОРНИХ ЖАНРІВ		
<i>Павлюк Тетяна, Штокало Оксана</i>	РОЛЬ СЮЖЕТНО-РОЛЬОВОЇ	127
ГРИ У ВИХОВАННІ ДРУЖНИХ ВІДНОСИН МІЖ СТАРШИМИ		
ДОШКІЛЬНИКАМИ		
<i>Павлюк Тетяна, Ярмолюк Ліля</i>	ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ	129
ПАМ'ЯТІ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ		
<i>Половіна Олена</i>	ІНТЕНСИФІКАЦІЯ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ	130
РАНЬОГО ВІКУ: ВИКЛИКИ Й РИЗИКИ		
<i>Руденко Наталія, Баландюк Марія</i>	ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО	132
ПОТЕНЦІАЛУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ		
НЕТРАДИЦІЙНИХ ТЕХНІК МАЛЮВАННЯ		
<i>Руденко Наталія, Винар Марія</i>	ФОРМУВАННЯ ЗВ'ЯЗНОГО	135
МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ЗНМ ІІІ		
РІВНЯ ЗАСОБАМИ ТЕХНОЛОГІЇ ЛЕПБУК		
<i>Руденко Наталія, Зайка Дарія</i>	ОСОБЛИВОСТІ ПРОСОДИЧНОЇ	136
СТОРОНИ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З		
ПОЛІМОРФНОЮ ДИСЛАЛІЄЮ		
<i>Руденко Наталія, Крутяк Ірина</i>	КОРЕКЦІЯ ЗВУКОВИМОВИ У	138
ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДИЗАРТРИЄЮ ЗАСОБАМИ		
ЛОГОРИТМІКИ		
<i>Руденко Наталія, Мурдза Христина</i>	ВИКОРИСТАННЯ УСНОЇ	140
НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ У РОБОТІ З ДІТЬМИ ІЗ ЗАГАЛЬНИМ		
НЕДОРОЗВИНЕННЯМ МОВЛЕННЯ		
<i>Руденко Наталія, Склярєвська Таміла</i>	ВІДНОВЛЕННЯ	142
МОВЛЕННЄВОГО СПІЛКУВАННЯ ПРИ ДИТЯЧІЙ АФАЗІЇ		
<i>Руденко Наталія, Шевцова Лариса</i>	РЕЗУЛЬТАТИ	144
ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ТВОРЧИХ ІГОР ЯК		
ЗАСОБУ ВИХОВАННЯ ЛЮДЯНОСТІ У ДІТЕЙ СТАРШОГО		
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ		
<i>Сторож Олена, Попик М.</i>	РОЗВИТКОТ УЯВИ ДІТЕЙ ЗА	146
ДОПОМОГОЮ ТВОРЧОЇ ГРИ		
<i>Трачук Марина</i>	ЗМІСТ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛОГОПЕДА	148
В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ		

<i>Фасолько Тетяна</i>	ФОРМУВАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ	150
<i>Федорова Наталія</i>	ГУМАНІСТИЧНА ПАРАДИГМА У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ ЯК ВИМОГА СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ	152
<i>Федорова Наталія, Щавінська-Тихомирова Марина</i>	ІГРИ З КОЛЬБОРОМ ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЄВИХ ПОРУШЕНЬ	154
<i>Ферт Ольга, Воробей Неля</i>	РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РОЗЛАДАМИ АУТИСТИЧНОГО СПЕКТРА ЗАСОБАМИ АВА-ТЕРАПІЇ	156
<i>Ферт Ольга, Гатауліна Анастасія</i>	КОРЕКЦІЯ ЗАЇКАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ЛОГОРИТМІКИ	158
<i>Шадюк Ольга, Коськовецька Марина</i>	ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИХОВАННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЛЮБОВІ ДО БАТЬКІВ	160
<i>Шадюк Ольга, Солодуха Ольга</i>	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЛЮБОВІ ДО МАЛОЇ БАТЬКІВЩИНИ В СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ	162
<i>Шостак Ольга, Вахнюк Інна</i>	КОРЕКЦІЯ ЗНМ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ЛОГОРИТМІКИ	164
<i>Шостак Ольга, Солоненко Анна</i>	СПЕЦИФІКА РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВИХ УМІНЬ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ СПІЛКУВАННЯ	166
<i>Шостак Ольга, Хондока Катерина</i>	ФОРМУВАННЯ ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	168
<i>Юрчук Олексій, Тишинська Яна</i>	РІВЕНЬ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ТА СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЇЇ ПІДВИЧЕННЯ	170
<i>Яниур Любов, Столярчук Оксана</i>	ФОРМУВАННЯ ТЕХНІЧНИХ УМІНЬ І НАВИЧОК У ДІТЕЙ П'ЯТОГО РОКУ ЖИТТЯ В РІЗНИХ ВИДАХ ЗОБРАЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	173
<i>Яниур Любов, Іваненко Аліна</i>	РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АПЛІКАЦІЇ	175

формувати в них уміння та бажання спілкуватися; пробуджувати їх творчу активність; задовольняти природну дитячу допитливість; збагачувати духовну культуру та розвивати естетичний смак [2].

Завдяки музейній педагогіці старших дошкільників можна детальніше ознайомити зі здобутками України та виховати у патріотизм.

Тож виходячи з даних проведеного дослідження за темою «Патріотичне виховання дітей старшого дошкільного віку засобами музейної педагогіки» можна дійти висновку, що результати констатувального етапу експерименту підтвердили переважання середнього і низького рівнів патріотичної вихованості дітей старшого дошкільного віку в експериментальній та контрольній групах. Високого рівня сформованості всіх компонентів патріотичної вихованості в їх єдності і взаємозв'язку досягли 9,5 % дітей експериментальної групи та 10,4 % – контрольної. На середньому рівні патріотичної вихованості перебували 54,8 % дітей експериментальної групи та 57 % – контрольної. Низький рівень сформованості патріотичної вихованості виявлено у 35,6 % дітей експериментальної групи та 32,6 % – контрольної.

Отже, результати дослідження свідчать про те, що необхідно забезпечити реалізацію певних організаційно-педагогічних умов, щоб процес патріотичного виховання дітей засобами музейної педагогіки був ефективним.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти. Київ, 2021.
2. Вільхова О., Бурсова С., Карапузова І. Особливості виховання дітей дошкільного віку засобами музейної педагогіки. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. Полтава, 2020.
3. Вільхова О. Павленко Ю. Музейна педагогіка у дошкільній та початковій освіті: система роботи. Київ, 2019.
4. Гавриш Н. Музей єднає віки та відстані. *Методична скарбничка вихователя*. 2017. №11. с.4-21.
5. Палійчук О. В. Патріотичне виховання засобами музейної педагогіки на гурткових заняттях в дошкільному закладі. *Національний заповідник «Хортиця», ЗДО №55*. Запоріжжя, 2016.

Кондратець Інна,
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри дошкільної освіти,
Педагогічний інститут
Київського університету імені Бориса Грінченка

РЕФЛЕКСІЙНА КУЛЬТУРА ЯК НЕОБХІДНА КОМПОНЕНТА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНИХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Кардинальна перебудова культурного й соціально-економічного життя країни обумовили появу нових цінностей в освіті, сформували в суспільстві стійкі запити на професійно компетентних педагогів, здатних до проектування

розвивального психолого-педагогічного простору, самодостатніх особистостей із сформованим і стійким емоційним інтелектом. Це має бути педагог/педагогіня нового типу, спроможний(-на) швидко й фахово реагувати на суспільні зміни, що відбуваються, коректувати власну професійну діяльність у напрямі співвідношення соціальних вимог і вибудови самоідентичності. Характерною особливістю його/її професійної свідомості має бути зосередженість мислення на ефективному розв'язанні педагогічних задач, бачення освітнього процесу як цілісного явища, центральне місце в якому належить особистості дитини. З огляду на зазначені проблеми актуальним стає питання формування рефлексійної культури у майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти.

Термін «рефлексія» походить від латинського «reflexio», що буквально трактується як «звернення назад, відображення». Аналіз наукової літератури дозволяє визначити основні філософські позиції тлумачення рефлексії (принцип людського мислення; процес пізнання; діяльність, що впливає на духовний розвиток особистості); психологічні (рефлексійний вихід людини за межі власної життєдіяльності, який потребує додаткових процедур і логічного знання; взаємодія кооперативного, особистісного, комунікативного інтелектуального та аксіологічного аспектів у здійсненні рефлексії) і педагогічні (самопостереження, самопізнання, самоаналіз; оцінювання себе, власної діяльності й оточення; усвідомлення індивіда, як сприймають, знають, розуміють його інші).

Проблема розвитку рефлексії в аспекті особистісно зорієнтованої моделі освіти та становлення й вдосконалення професійної компетентності вихователів – у фокусі уваги вітчизняних науковців. Зокрема, Т. Поніманська серед особистісних якостей, які має виховати у собі педагог/педагогіня, визначає здатність до рефлексії (усвідомлення суб'єктом того, як його сприймає суб'єкт спілкування) і контролю результатів педагогічної діяльності, співробітництва з дитиною на засадах гуманізму, розвитку її особистості; здатність виявляти і враховувати інтереси дітей, їхнє прагнення до емоційної близькості у спілкуванні з ними, уміння спрямовувати його на забезпечення психологічного комфорту і своєчасного розвитку особистості; постійна налаштованість на розширення знань, самонавчання і самовиховання для вдосконалення своєї педагогічної майстерності [3].

Для розгортання рефлексії людині необхідне, на думку І. Беха, серйозне душевне напруження, до якого вона не готова, та й велике бажання для цього відсутнє [1]. Хоча для духовного й професійного вдосконалення, самопізнання й саморегуляції роль рефлексії *de facto* – потрібна й життєво важлива.

Наразі рефлексія у взаємодії з майбутніми вихователями – незамінний психолого-педагогічний метод, який дозволяє: 1) пригадати, виявити й усвідомити основні компоненти освітньої діяльності – її смисли, типи, способи, проблеми, шляхи їх вирішення, отримані індивідуальні й колективні результати; 2) визначити емоційне ставлення до навчання, процесу та результатів діяльності, 3) зіставити намічені цілі (очікування) з продуктами навчання.

Результати наукових розвідок, ознайомлення з практикою використання рефлексії та власний досвід дозволяє нам визначити такі види рефлексії:

- за формою: фронтальна, колективна, групова, парна, індивідуальна (саме такий порядок забезпечить відпрацьований алгоритм здійснення рефлексії й підготує студента до самостійної роботи над собою);
- за засобом: усна, письмова, графічна, ілюстрована;
- за цілями: емоційна, рефлексія процесу (змісту освітнього матеріалу) і результатів [2].

Вивчення наукового доробку у площині досліджуваної проблеми дозволило констатувати, що питання фахової підготовки в умовах закладів вищої освіти має розглядатися в контексті «особистість – компетентність – гнучкі навички». Конструктивним засобом для успішного розв'язання освітньої тріади є рефлексійна культура, яка забезпечує: різнобічне сприймання й адекватне оцінювання власної особистості; дослідження ролі свого культурного минулого, упереджень і цінностей; осмислення власних взаємин з оточенням; аналіз прожитих ситуацій, емоційних і поведінкових стратегій; використання досвіду в нових умовах; усвідомлення змін індивідуальної траєкторії власного професійного зростання та ін.

Отже, щоби майбутні вихователі були готові до вирішення професійних задач і сучасних викликів, вони мають навчитися спочатку розуміти себе, аналізувати, оцінювати й регулювати свої дії, висловлювати власне ставлення до подій і докільля, розвивати свою картину світу. І тоді, будучи професіоналами з високим рівнем сформованої рефлексійної культури, вони спроможні стати прометеями якісних змін у дошкільній освіті.

Література

1. Бех І.Д. Особистість на шляху до духовних цінностей : монографія. Київ. Чернівці : «Букрек», 2018. 320 с.
2. Половіна О. А., Кондратець І. В. Педагогічні технології підготовки майбутніх вихователів до формування художньо-продуктивної компетентності дітей дошкільного віку. *Освіта XXI століття: реалії, виклики, тенденції розвитку*: колективна монографія / за наук. ред. проф. Цветкової Ганни. Hameln Germany: Inter GING, 2020. С. 384-444.
3. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : підручник для студ. вищ. навч. закл. 4-те видання, перероблене. Київ : ВЦ «Академія», 2018. 408 с. (Альма-матер).

Косарева Галина,
*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені проф. Поніманської Т. І.,
Рівненський державний гуманітарний університет*

ОСОБЛИВОСТІ ВІДНОВЛЕННЯ МОВЛЕННЯ ПРИ